

M
MICHELSSEN
ÚRSMÍÐIR SÍÐAN 1909
Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.sviss.is

ROLEX

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 30. nóvember 2011 | 18. tölublað | 7. árgangur

Sími: 512 5000 | [visir](http://visir.is) www.visir.is

Áratuga forskot
með Svaninn!
GUDJÓNÓ
VISTVÆN PRENTSMÍÐJA
Sími 511 1234 • www.gudjono.is

Erfitt að mæla arðsemi einstakra virkjana

→ Kárahnjúkavirkjun
hlutfallslega dýrust

→ Kröfluvirkjun og Laxárvirkj-
anir hlutfallslega ódýrastar

Þarf að selja Haga fyrir 1. mars

Arion banki þarf að losa sig við allan eignarhlut sinn í Högum fyrir 1. mars 2012 vegna skilyrða sem Samkeppnis- og Fjármálaeftirlitið (FME) settu eignarhaldi bankans á félaginu. Það þýðir að sá 21,1-31,1% hlutur sem bankinn mun halda eftir í Högum í kjölfar þess að félagið verður sett á markað næstkomandi mánudag mun þurfa að seljast líka. Arion hefur þegar tilkynnt um að 20-30% hlutur í Högum, sem er nú í eigu bankans, verði seldur í kauphöll í næstu viku. Geti Arion ekki staðið við gefna fresti og ekki liggja fyrir fullnægjandi rök, að mati FME, fyrir veitingu viðbótarfrests mun eftirlitið beita viðeigandi viðurlögum, dagsektum og/eða stjórnvaldssektum, til að knýja á um aðgerðir.

SÍÐA 4

Eigendur Olís skipta um nafn

Búið er að stofna nýtt félag með nafninu FAD 1830 ehf.. Félagið var stofnað í nóvember. Við sama tilfni var nafni gamla FAD 1830 ehf. breytt í GESE ehf. FAD 1830 hefur verið eigandi Olíuverslunar Íslands (Olís) um árabíl. Olís, og eigendur þess, hafa átt í viðræðum við viðskiptabanka sinn, Landsbankann, um fjárhagslega endurskipulagningu enda hefur vafi leikið á rekstrarhæfi fyrirtekisins. Gamla FAD 1830, sem nú heitir GESE, er í eigu Gísla Baldurs Garðarssonar og Einarar Benediktssonar. Félagið hefur ekki skilað ársreikningi frá árinu 2007.

- PSU

Vilja kanna áhrif höfuðstólslækkunar

Fimmtán þingmenn Sjálfstæðisflokksins hafa lagt fyrir Alþingi beiðni um að unnin verði skýrsla um áhrif þess að lækka höfuðstól húsnæðislána um 10 til 20 prósent. Nánar tiltekið vilja þeir að könnuð verði áhrif slíkrar aðgerðar á hagkerfið, lífeyrissjóðina og réttindaávinnslu sjóðfélaga auk Íbúðalánasjóðs og annarra fjármálastofnana. Þá vilja þeir að könnuð verði áhrif þess að hækka lífeyrisaldur um eitt til þrjú ár í tengslum við niðurfærsluna og áhrif þess að aftengja vísitölu á lánum og réttindum næstu fimm árin.

- MPL

Verslunareigendur athugið! Jólatilboð á viðbótarposum

GSM-, Internet- og fastlínuposar
Einfildir í notkun og öruggir
Skjót og góð þjónusta

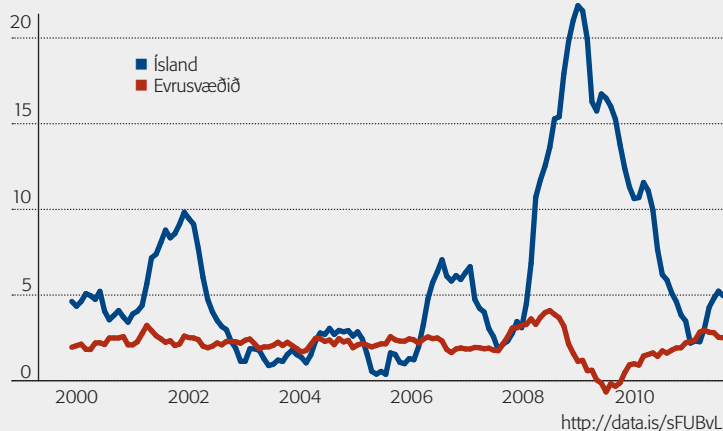

Fyrirtækjalausnir Valitor | sími 525 2080 | www.valitor.is | fyrirt@valitor.is

VALITOR
Lausnir án landmæra

DataMarket

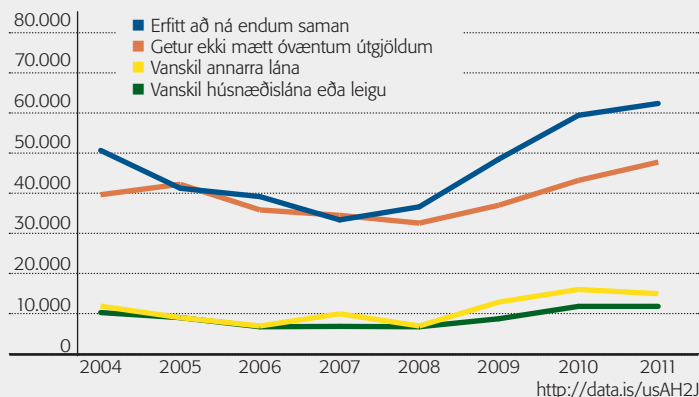
12 mánaða verðbólga á Íslandi og á Evrusvæðinu

Heimili í fjárhagsvandráðum eftir heimilisgerð, 2004-2011

Samkvæmt lífskjararannsókn Hagstofunnar um fjárhagsstöðu heimila sem framkvæmd var á tímabilinu mars-maí 2011 var fjöldi íslenskra heimila talin vera 123.100 samtals. Almennt má segja að heimili sem eiga í fjárhagsvanda hafi fjölgað umtalsvert frá árinu 2008. Árið 2011 taldi um það bil helmingur heimila í landinu erfitt með að ná endum saman í fjármálum sínum eða um 62.000 heimili (bláa línan) og 48.000 heimili (brúna línan) telja sig ekki geta mætt óvæntum útgjöldum.

Árið 2011 voru 12.100 heimili með húsnæðislán eða leigu í vanskilum (græna línan) en stóð í stað á milli ára 2010 og 2011. Til samanburðar voru árið 2008 um 6.500 heimili með húsnæðislán eða leigu í vanskilum. Fjöldi heimila með önnur lán en húsnæðislán í vanskilum (gula línan) lækkaði lítillega milli ára 2010 og 2011 eða úr 16.300 í 15.200 árið 2011 þegar könnunin var gerð.

Dagatal viðskiptalífsins

keldan
dagatal viðskiptalífsins

MIÐVIKUDAGUR 30. NÓVEMBER

→ Morgunfundur Hagfræðideildar Landsbankans

FIMMTUDAGUR 1. DESEMBER

→ Greiðslujöfnuður Seðlabanka Íslands

→ Erlend staða þjóðarbúsins

→ Erlendar skuldir Seðlabanka Íslands 3. ársfj.

FÖSTUDAGUR 2. DESEMBER

→ Gistinætur og gestakomur á hótélum í október 2011

ÞRIÐJUDAGUR 6. DESEMBER

→ Vöruskipti við útlönd í jan.-okt. 2011

Allar markaðsupplýsingar eru aðgengilegar á

vísir

Logos hefur grætt 1,5 milljarða eftir hrun

Kreppan herjar ekki á lögmennastéttina. Logos hagnaðist um 1,5 milljarða á árunum 2009 og 2010. Átta aðrar stofur högnuðust um milljarð samanlagt.

VIÐSKIPTI

Þórður Snær Júlíusson
thordur@frettabladid.is

Lögfræðistofan Logos hagnaðist um tæpa 1,5 milljarða króna á árunum 2009 og 2010. Átta aðrar stórar stofur högnuðust samanlagt um 2,2 milljarða króna á sama tímabili. Því hafa stofurnar nýu hagnast um 3,7 milljarða króna á fyrstu tveimur árunum eftir bankahrun. Flestar þeirra greiða allan hagnað sem arð til eigenda sinna. Í flestum tilfellum hefur afkoma stofanna batnað verulega síðan að efnahagskreppa skall á.

Logos er stærsta lögfræðistofa landsins. Hún hagnaðist um 633 milljónir króna í fyrra. Lagt var til að 90% af hagnaðinum yrðu greidd sem arður til 16 eigenda stofunnar. Logos hagnaðist um 840,6 milljónir króna árið áður. Hagnaður stofunnar tæplega tvöfaldaðist á árinu 2009. Á meðal eigenda stofunnar eru Gunnar Sturluson, Erlendur Gíslason og Óttar Pálsson.

BBA Legal hagnaðist um 252 milljónir króna á síðasta ári. Árið 2009 hagnaðist BBA um 282 milljónir króna og því hefur hún hagnast samtals um 534 milljónir króna á tveimur árum. Alls eru eigendur stofunnar sex talsins. Þar af eiga tveir, Ásgeir Á. Ragnarsson og Baldvin Björn Haraldsson, samtals 54% hlut.

Lex lögmennsstofa græddi 194 milljónir króna á árinu 2010. Það er nokkru minna en árið áður þegar stofan skilaði 291 milljón króna í hagnað. Hluthafar Lex eru 17 talsins. Á meðal þeirra eru Karl Axelsson, Þórunn Guðmundsdóttir og Kristín Edwald. Mörkin lögmennsstofa skilaði 179 milljóna króna hagnaði í fyrra og 193 milljónum króna á árinu 2009. Hann hefur allur verið greiddur út sem arður til eigenda Markarinnar. Sjö lögmenn eiga 14,3% hlut hver í Mörkinni Lögmennsstofu. Á meðal þeirra eru Gestur Jónsson, Ragnar H. Hall og Hörður Felix Harðarson.

Réttur-Aðalsteinsson&Partners ehf. hagnaðist um 129 milljónir króna í fyrra. Það er svipað og árið áður þegar stofan skilaði 123 milljóna króna hagnaði. Eigendur hennar eru þrír: Ragnar Aðalsteinsson,

Í SÉRFLOKKI Logos er með 63 starfsmenn í vinnu og greiddi þeim 529 milljónir króna í laun í fyrra. Það gera 8,4 milljónir króna að meðaltali á hvern þeirra.

LÖGFRÆÐISTOFA REYKJAVÍKUR GRÆDDI LÍTIÐ

Lögfræðistofa Reykjavíkur (LR) er ein stærsta lögfræðistofa landsins. Hagnaður af rekstri hennar var þó ekki nema tvær milljónir króna á síðasta ári. Ástæðuna er að finna í því að eigendur stofunnar eru ekki með sameiginlegan rekstur heldur deila yfirbyggingu og vinnuáðstöðu. Alls eru eigendur stofunnar tíu talsins og teljast þeir allir til tengdra aðila. Á árinu 2009 keypti LR aðkeypta þjónustu af tengdum aðilum fyrir 292 milljónir króna. Árið áður keypti LR þjónustu af þeim fyrir 154 milljónir króna. Í ársreikningi LR fyrir árið 2010 er ekki tilgreint hver viðskipti félagsins við tengda aðila voru á árinu.

Á meðal eigenda LR eru Steinar Guðgeirsson, formaður skilanevndar Kaupþings, Ólafur Garðarsson, fyrrverandi formaður slitanevndar Kaupþings, og Lárentínus Kristjánsson, formaður skilanevndar Landsbankans.

Sigríður Rut Júlíusdóttir og Arnar Þór Jónsson. Þau eiga öll þriðjung. Réttur-Aðalsteinsson&Partners ehf. greiddi út 120 milljónir króna til eigenda sinna í fyrra vegna frammistöðu ársins á undan. Stjórn félagsins lagði til að 130 milljónir króna verði greiddar út í ár.

Landslög lögfræðisþjónusta hagnaðist um 83,4 milljónir króna í fyrra. Um er að ræða hluta af þeirri starfsemi sem var áður innan Landslaga ehf., sem sameinaðist LM lögmönnum 1. júlí 2010. Hinn sameiginlegi rekstur er að mestu rekinn inni í samlagsfélaginu Landslög slf., sem þarf ekki að skila ársreikningi. Landslög ehf. hagnaðist um 155,5 milljónir króna árið 2009. Á meðal eigenda sameinaðrar stofu eru Vilhjálmur H. Vilhjálmsson, Jóhannes Karl Sveinsson, Kristján Þorbergsson og Jóhannes Bjarni Björnsson.

Juris hagnaðist um 81 milljónir króna á árinu 2010, sem er ívið meira en þær 67 milljónir sem stofan tók inn árið á undan. Juris greiðir iðulega út allan hagnað sem arð. Eigendur Juris eru Andri Árnason, Sigurbjörn Magnússon, Lárus Blöndal og Stefán A. Svensson.

Sigurjónsson&Thor ehf. hagnaðist um 47 milljónir í fyrra, en stofan sérhæfir sig í hugverkum og vörumerkjaretti. Hún hagnaðist um 78 milljónir króna árið áður. Tveir eigendur eru að stofunni, Magnús Haukur Magnússon og Valborg Kjartansdóttir. Þá hagnaðist Lögmál ehf. um 46 milljónir króna sem bætast við þær 52 milljónir króna sem stofan græddi árið áður. Allar ofangreindar stofur, utan Logos, voru á meðal tíu arðbærustu lögfræðistofa landsins árið 2009.

Þarftu aukið **skipulag** á skrifstofuna?

BISLEY

Mikið úrval af skjalaskápum fyrir stór sem smá fyrirtæki. Hafðu samband við sölumenn okkar og fáðu tilboð

www.optima.is

Hafðu samband
S. 588 9000

Fáðu tilboð
OG ÞÚ SPARAR!

S T O F N A Ð 1 9 5 3

OPTIMA

Vínlandsleið 6-8, S. 588 9000

Optima er aðili að rammasamningi Ríkiskaupa

Tölvukerfi fyrirtækisins á okkar ábyrgð

Dell netþjónar

Öflugir netþjónar sem henta litlum fyrirtækjum. Ódýrir og áreiðanlegir.

Dell PowerEdge T110 II
Verð áður
299.950 kr.

**Verð nú
209.950 kr.**

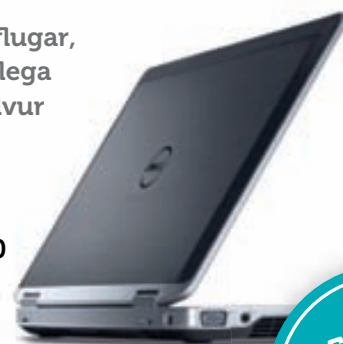
5 ára
varahlutaábyrgð
3 ára
vinnuábyrgð

Dell fyrirtækjafartölvur

Dell Latitude eru öflugar, öruggar og sérstaklega sterkbyggðar fartölvur fyrir viðskiptalífið.

Dell Latitude E5520
Verð áður
199.950 kr.

**Verð nú
139.950 kr.**

5 ára
varahlutaábyrgð
3 ára
vinnuábyrgð

Dell borðtölvur

Öruggar og auðveldar í umsýslu, OptiPlex tölvurnar passa í nánast hvaða skrifstofuumhverfi sem er.

Dell OptiPlex 790
Verð áður
183.750 kr.

**Verð nú
129.950 kr.**

5 ára
varahlutaábyrgð
3 ára
vinnuábyrgð

Dell fartölvur

Dell Vostro eru hannaðar með lítil fyrirtæki í huga, einfaldar en sterkbyggðar. Hlaðnar nýjustu tækni og skila fyrsta flokks árangri.

Dell Vostro 3550
Verð áður
189.900 kr.

**Verð nú
149.950 kr.**

3 ára
ábyrgð

Hvað er okkar ábyrgð?

Okkar ábyrgð er meira en lögleg lágmarksábyrgð. Okkar ábyrgð nær líka yfir þjónustuverið sem er alltaf opið og yfir vöruúrvalið sem samanstendur af vörum sem þú getur treyst.

Kauptu tölvukerfi fyrirtækisins á okkar ábyrgð.

www.ejs.is/tolvubunadur

Okkar
ábyrgð

Grensásvegi 10
108 Reykjavík

Tryggvabraut 10
600 Akureyri

440 9000
sala@ejs.is

EJS | HLUTI AF SKÝRR

SJÓVÁ Þeir sem hafa borgað fyrir barna-tryggingar til Sjóvá geta flutt tryggingarstofninn milli tryggingarfélaga.

FRÉTTABLAÐID/VILHELM

FME óskar eftir athugasemdum:

Barnatryggingar Sjóvá fluttar til

Sjóvá-Almennar tryggingar hf. hafa sótt um heimild Fjármálaeftirlitsins (FME) til að flytja váttryggingarstofn félagsins í barnatryggingum yfir til Sjóvá-Almennra lítrygginga hf.

Lögum samkvæmt hefur FME birt tilkynningu þess efnis og óskað eftir athugasemdum frá váttryggingartökum og öðrum sem eiga sérstakra hagsmuna að gæta.

Viðkomandi hafa 30 daga frá og með gærdegnum til að senda inn athugasemdir, en meðal annars hafa tryggingartakar rétt á því að flytja tryggingastofn sinn milli tryggingarfélaga, æski þeir slíks.

- þj

Erfiðleikar Bretlands:

Meiri hagræðing og verkfall í dag

George Osborne, fjármálaráðherra Bretlands, tilkynnti í gær að aðhaldsaðgerðir stjórnsvalda til að bregðast við fjárlaga-

GEORGE OSBORNE

halla ríkissjóðs yrðu fram- lengdar til ársins 2017, fram yfir næstu þingkosningar.

Hagvaxtar- spár fyrir breskt efna- hagslíf eru allt annað en góðar og gera nýjustu áætlanir ráð fyrir aðeins 0,7% hagvexti á næsta ári.

Áskorunin sem við stöndum nú frammi fyrir er enn alvarlegri en við höldum. Bólan í hagkerfinu var stærri, hrúnið var enn meira og þess vegna eru afleiðingarnar enn langvinnari.

Meðal annarra aðgerða Osbornes er endurskipulagning á lífeyriskerfi opinberra starfsmanna, en í dag munu allt að tvær milljónir manna úr þeim hópi leggja niður störf í einn sólarhring í mótmælaskyni.

- þj

Arion banki þarf að selja rest í Högum fyrir 1. mars

Arion banki má ekki eiga hlut í Högum lengur en í þrjá mánuði til viðbótar. Hagar hafa tapað milljörðum króna á óskyldum fjárfestingum. Rúmlega milljarðs króna framvirkur samningur í FL Group gerður upp í október 2011.

HLUTABRÉFAMARKAÐUR

Pórður Snær Júlíusson
thordur@frettabladid.is

Eignabjarg, dótturfélag Arion banka, verður að selja eignarhlut sinn í smásölurisanum Högum fyrir 1. mars næstkomandi vegna skilyrða sem Samkeppnis- og Fjármálaeftirlitið (FME) settu eignarhaldi bankans á félagið. Þetta kemur fram í skráningarlýsingu Haga sem birt var á mánudagsmorgun.

Arion hefur þegar tilkynnt um að 20-30% hlutur verði seldur í gegnum Kauphöllina í næstu viku og félagið samhliða skráð á markað. Eignabjarg mun eftir það halda á 21,1-31,1% hlut sem það verður að selja fyrir 1. mars næstkomandi.

Í skráningarlýsinguinni segir að „skilyrði FME og Samkeppnis- eftirlitsins gera Eignabjargi ehf. (eða bankanum) skyld að selja hluta- fjáreign sína í Högum í síðasta lagi 1. mars 2012“. Eignabjarg og Búvellir, næststærsti eigandi Haga hafa gert með sér samning um gagnkvæmar söluhömlur á eignarhlutum sínum sem í felst að báðir aðilar skuldbinda sig til að halda þeim út febrúar næstkomandi.

Geti Arion ekki staðið við gefna fresti og ekki liggja fyrir fullnægjandi rök, að mati FME, fyrir veit- ingu viðbótarfrests mun eftirlitið beita viðeigandi viðurlögum, dag- sektum og/eða stjórnvaldssektum, til að knýja á um aðgerðir. Hagar er eitt þeirra 132 félaga í óskyld- um rekstri sem íslensk fjármála- fyrirtæki áttu í byrjun þessa mán- aðar. Samkvæmt lögum mega þau ekki eiga slík félög lengur en í 12 mánuði hið mesta. Hagar hafa verið í eigu Arion, eða Eignabjargs, í 25 mánuði.

Gamlar syndir afgreiddar

Í skráningarlýsinguinni er einnig farið yfir ýmsar fjárfestingar Haga sem í flestum tilfellum virðast eiga lítið sem ekkert sameiginlegt með kjarnastarfsemi félagsins. Hagar töpuðu háum fjárhæðum á þessum fjárfestingum sínum.

Þar ber fyrst að nefna afleiðu- samning sem félagið gerði við Glitni um hlutabréf í FL Group á rekstrarárinu 2007/2008. FL Group, sem nú heitir Stoðir, fór í greiðslu-

MATVARA Áður en Arion banki tók félagið yfir fjárfestu Hagar í alls kyns fyrirtækjum sem áttu litla samleið með kjarnastarfsemi þess. Hagar keyptu meðal annars í FL Group, Byr og 365 miðlum.

30 MILLJARÐAR AFSKRIFAÐIR HJÁ 1998

Arion banki var eini lánardrottinn eignarhaldsfélagsins 1998 ehf., sem átti Haga áður. Vegna skuldavanda 1998 leysti Arion Haga til sín í október 2009 og við það eignaðist hann 95,7% hlut í félaginu.

1998 afskrifaði rúmlega 30 milljarða króna á árinu 2010. Félagið „seldi“ eignarhlut sinn í Högum til Eignabjargs á því ári á 8,4 milljarða króna og notaði féð til að greiða upp skuldir við Arion. 1998 bókfærði þó sölutap upp á 3,6 milljarða króna vegna Haga á síðasta ári þar sem eignarhluturinn í smásölurisanum hafði verið metinn á 12 milljarða króna í árslok 2009. Áður hafði eignarhluturinn í Högum verið færður niður í virði um 10,1 milljarð króna frá því sem hann var bókfærður við yfirtöku. Þetta kemur fram í árs- reikningi 1998 ehf. sem skilað var inn til ársreikningaskrár 10. nóvember síðastliðinn. Þar segir einnig að félagið hafi nú að fullu gert upp við Arion banka.

1998 var stofnað á árinu 2008. Það sumar fékk félagið tugmilljarða króna lán frá Kaupþingi til að kaupa Haga af Baugi Group. Eigendur 1998 voru þeir sömu og áttu í Baugi: Gaumur (í eigu Jóns Ásgeirs Jóhannessonar og fjölskyldu), ISP (í eigu Ingibjargar S. Pálmadóttur, eiginkonu Jóns Ásgeirs) og Bague (m.a. í eigu Hreins Loftssonar).

Lánið til 1998 var fært frá gamla Kaupþingi yfir til Arion banka á mjög lágu verði við bankahrún. Gamli bankinn fékk síðan hlut í viðbótar- innheimtu þess. Tap vegna lánsins til 1998 lendir því alltaf á kröfuhöfum gamla Kaupþings.

stöðvun í október 2008 og í gegnum nauðasamninga sumarið 2009. Við það varð hlutafé í félaginu verð- laust. Í skráningarlýsinguinni segir að „í lok október 2011 náðist sam- komulag á milli félagsins og slit- astjórnar Glitnis banka hf. um end- anlegt uppgjör afleiðusamningsins. Heildartap félagsins vegna hans mun nema um 1.365 milljónum króna“. Fyrirverandi aðaleigendur Haga, Jón Ásgeir Jóhannesson og tengdir aðilar, voru stærstu eigend- ur FL Group fyrir bankahrún.

Töpuðu miklu á Húsasmiðjunni

Á reikningsárinu 2007/2008 keyptu Hagar hlut í Byr spari- sjóði fyrir 397 milljónir króna. Fyrir áttu Hagar hlut í Byr sem bókfærður var á 183 milljónir króna. Kaupin voru fjármöggnuð með handbæru fé og láni upp á 351 milljón króna. Hlutur Haga í Byr var afskrifaður að fullu árið 2009/2010.

Á árinu 2010 var gengið frá samkomulagi við Skeljung vegna samráðsskuldna þess félags með

lokagreiðslu. Ástæðan var sú að á einhverju tímabili, þegar Skelj- ungur gekk kaupum og sölum, var olufélagið í eigu Haga. Þegar það var selt til Fons árið 2006 sat ábyrgð á skaðabótakröfum vegna samráðs olufélaganna eftir hjá Högum. Hagar greiddu Skelj- ungi 70 milljónir króna á síðasta rekstrarári. Stærstu eigendur FL Group voru ýmist í eigendahópi Byrs eða á meðal helstu viðskipta- vana sjóðsins.

Hagar keyptu 45% hlut í Húsas- miðjunni á árinu 2007 fyrir 1,7 milljarða króna. Seljandi hlutarins var Baugur Group. Kaupin voru fjármöggnuð með útgáfu hluta- bréfa. Kaupin voru fjármöggnuð með útgáfu hlutabréfa. Hluturinn í Húsasmiðjunni var afskrifaður að fullu árið 2009 eftir að Lands- bankinn gekk að fullu að veðum sínum í fyrirtækinu.

Í nóvember 2008 keyptu Hagar hlut í 365 miðlum á 810 millj- ónir króna og greiddi fyrir með reiðufé. Í febrúar 2009 seldi félagið Jóni Ásgeiri Jóhannessyni, þáverandi aðaleiganda þess, helm- inginn af hlutnum á 393 milljón- ir króna. Nokkru síðar seldi það eftirstöðvarnar á undir 100 millj- ónir króna til 365 miðla sjálfra, sem eru fjárhagslega tengdir Jóni Ásgeiri. Tap Haga vegna þessara viðskipta er hið minnsta rúmlega 300 milljónir króna.

Velkomin í Eignastýringu Landsbankans

Eignastýring Landsbankans er sérhæfð fjármálaþjónusta fyrir viðskiptavinum sem vilja byggja upp öflugt eignasafn og njóta sérfræðiráðgjafar á öllum sviðum bankaðjónustu.

Heimsæktu ráðgjafa Eignastýringar í Austurstræti 11, hringdu í 410 4040 eða sendu okkur póst á fjarmalaradgjof@landsbankinn.is.

Landsbankinn

landsbankinn.is

410 4000

Sigurður B. Stefánsson

Eyrún Anna Einarssdóttir

Kárahnjúkavirkjun dýrust miðað við framleiðslugetu

Erfitt er að mæla arðsemi einstakra virkjana Landsvirkjunar þar sem ekki er hægt að tengja einstaka raforkusölusamninga við hverja að undanskilinni Kárahnjúkavirkjun. Með því að bera saman hlutfallslegan kostnað við framkvæmdir þeirra má þó komast nær sannleikanum.

FRÉTTASKÝRING

Magnús Þorlákur Lúðvíksson
magnusl@frettabladid.is

Á haustfundi Landsvirkjunar fyrr í mánuðinum vöktu orð Harðar Arnarsonar forstjóra talsverða athygli. Í erindi sem hann flutti á fundinum fjallaði hann um arðsemi fyrirtækisins og stærstu framkvæmdar þess; Kárahnjúkavirkjunar. Niðurstaða Harðar var að of lítil áhersla hefði verið lögð á arðsemi fjármagns hjá fyrirtækinu. Hann benti á að arðsemi þess væri mun lakari en hjá samanburðarfélögum svo sem Statkraft í Noregi og Fortum í Finnlandi. Þar væri arðsemi yfir 10 prósentum en til samanburðar hefði arðsemi eiginfjár verið að meðaltali tvö prósent frá stofnun Landsvirkjunar.

Hörður sagði að arðsemi eiginfjár undir 11 prósentum skapaði fyrirtækinu ekki rekstrarvanda en takmarkaði hins vegar arð- og auðlindagreiðslur til eiganda fyrirtækisins, íslensku þjóðarinnar. Hingað til hefði eigandinn af þessum sökum notið óverulegs beins ávinnings af rekstri fyrirtækisins. Hann benti þó á að raforkuverð til almennings hefði lækkað og þannig skilað ákveðnum arði til eigandans.

Hörður fjallaði sérstaklega um Kárahnjúkavirkjun. Í máli hans kom fram að á árunum 2008 til 2011 var meðalarðsemi eiginfjár 3,5 prósent. Þá eru tekjur af bókfærðu virði virkjunarinnar nú sex prósent. Hins vegar benti hann á

að tíminn vinnur með verkefninu þar sem flestir spá því að álverð fari hækkandi á næstu árum auk þess sem afskriftir fjárfestingarinnar munu auka arðsemina ár frá ári. Þannig eru tekjur af bókfærðu virði annarra eigna fyrirtækisins 23 prósent. Hann sagði samt sem áður ljóst að þrátt fyrir mjög hagstæða lánsvexti hefði raforkuverðið þurft að vera umtalsvert hærri. Þá sagði Hörður að raforkuverð í nýjum samningum þyrfti að vera hærri en þar sem samningar fyrirtækisins væru til langs tíma myndi það taka nokkurn tíma að auka arðsemi fyrirtækisins.

Erfitt að mæla arðsemi virkjana

Í kjölfar erindis Harðar bað Markaðurinn um að fá frá Landsvirkjun tölur um meðaltalsarðsemi allra virkjana fyrirtækisins. Frá Landsvirkjun fengust hins vegar þau svör að erfitt væri að reikna út meðaltalsarðsemi annarra virkjana. Ástæðan er sú að raforka frá Kárahnjúkavirkjun er nær öll seld til eins aðila, það er álversins á Reyðarfirði. Raforka frá öðrum virkjunum er hins vegar nýtt af fjölda ólíkra aðila og því ekki hægt að tengja einstakar virkjanir beint við ákveðna raforkusamninga fyrirtækisins.

Landsvirkjun útvegaði Markaðnum þó tölur yfir heildar-

VIRKJANIR LANDSVIRKJUNAR
Landsvirkjun skiptir virkjunum sínum í sex rekstrarsvæði eftir vatnasviði og staðsetningu.

stofnkostnað virkjana fyrirtækisins og það magn raforku sem þær framleiða miðað við árið 2010. Sé gert ráð fyrir því að raforkusamningar fyrirtækisins séu nokkurn veginn svipaðs eðlis má álykta út frá þeim tölum hvaða virkjanir hafa reynst arðbærastar. Þó þarf að reka þann varnagla að fjármögnunarkjör virkjunarframkvæmdanna og fleiri þættir hafa þar líka áhrif.

Landsvirkjun á og rekur þrettán vatnsaflsstöðvar og tvær jarðvarmastöðvar. Áætluð orkuvinnsla fyrirtækisins er um 12 þúsund gígavattstundir á ári. Landsvirkjun skiptir virkjunum sínum í sex rekstrarsvæði. Fljótsdalsstöð og Blöndustöð eru reknar hvor í sínu lagi og þá er Kröflustöð rekin sér auk smávirksvarinnar við Bjarnarflag. Þrjár virkjanir fyrirtækisins í Laxá eru reknar saman sem eitt svæði. Þrjár virkjanir þess á Sogssvæðinu; Ljósísfoss, Írafoss og Steingrímsstöð, eru reknar saman og loks eru fimm virkjanir þess á Þjórsársvæðinu; Búrfell, Sultartangi, Hrauneyjafoss, Sigalda og Vatnsfell, reknar saman.

30% munur á hlutfallslegum kostnaði

Stærsta rekstrarsvæði Landsvirkjunar eftir raforkumagni sem framleitt er á svæðinu er Þjórsársvæðið þar sem framleiddar voru 5.623 gígavattstundir á árinu 2010. Litlu minni er Fljótsdalsstöð sem framleiddi 5.000 gígavattstundir á árinu. Önnur svæði eru talsvert minni. Blöndustöð framleiddi 841 gígavattstund, Kröflustöð og Bjarnarflagsstöð framleiddu samanlagt 515 gígavattstundir og á Sogssvæðinu voru framleiddar 355 gígavattstundir. Minnstu umsvifin eru svo í Laxárstöðvunum sem framleiddu 166 gígavattstundir á árinu 2010.

Sé framleiðsla á svæðunum borin saman sem hlutfall af kostnaði við byggingu þeirra kemur eitt og annað forvitnilegt í ljós. Þannig virðist Kárahnjúkavirkjun hafa verið hlutfallslega dýrasta framkvæmd Landsvirkjunar, það er sú framkvæmd sem framleiðir minnsta raforku miðað við kostnað. Er hún hlutfallslega 30 prósentum dýrari en hlutfallslega ódýrustu virkjanir fyrirtækisins sem eru Kröfluvirkjun (ásamt Bjarnar-

flagsvirkjun) og Laxárvirkjanirnar. Hver framleidd megavattstund á ári í Kárahnjúkavirkjun hefur þannig kostað 429 Bandaríkjadali sem jafngildir rúmunum 51 þúsund krónum á núverandi gengi. Til samanburðar hefur hver framleidd megavattstund á ári í Laxárvirkjunum og Kröfluvirkjun kostað 331 Bandaríkjadali, jafngildi tæpra 40 þúsunda króna.

Virkjanirnar á Þjórsársvæðinu og Sogssvæðinu eru einnig í ódýrari kantinum en Blöndustöð heldur dýrari. Hver framleidd megavattstund á ári á Þjórsársvæðinu hefur kostað tæpar 41 þúsund krónur, á Sogssvæðinu hefur stund kostað rétt rúmar 42 þúsund krónur og í Blöndustöð rétt rúmar 47 þúsund krónur.

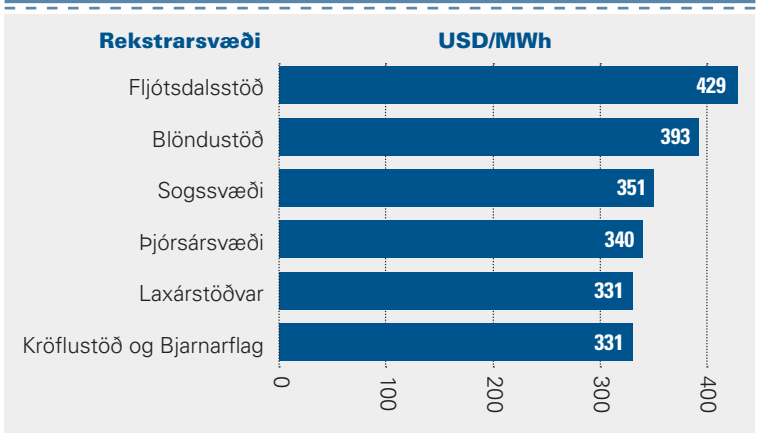
Eins og áður sagði þá má leiða að því líkur að framkvæmdir við hinar hlutfallslega ódýrari virkjanir hafi verið arðbærari en framkvæmdir við hinar en þó er ljóst að þessar tölur segja ekki alla söguna. Þær gefa hins vegar vísbendingu um hvaða virkjanir Landsvirkjunar hafa skilað mestu í þjóðarþúið.

KÁRAHNJÚKAVIRKJUN Dýrasta framkvæmd Landsvirkjunar er jafnframt sú framkvæmd sem hefur verið dýrust miðað við framleiðslugetu.

FRÉTTABLAÐID/GVA

STOFNKOSTNAÐUR Á MEGAVATTSTUND

VIRKJANIR LANDSVIRKJUNAR

Aflstöð	Stofnverð*	Bókfært verð*	Framleitt magn 2010**
Búrfellsstöð	423	97	2.310
Sultartangastöð	286	194	920
Hrauneyjafossstöð	378	141	1.181
Sigöldustöð	452	133	822
Vatnsfellsstöð	148	121	390
Írafossstöð	68	19	238
Ljósafossstöð	26	17	107
Steingrímsstöð	69	14	121
Blöndustöð	331	203	841
Laxárstöðvar	55	8	166
Kröflustöð	165	57	498
Bjarnarflagsstöð	13	2	17
Fljótsdalsstöð	2.152	2.038	5.013
Samtals	4.568	3.042	12.625

* Í milljónum Bandaríkjadala ** Gígavattstundir

Rekstrarleiga

Fyrir tæki færi!

Tækifæri til að hagræða
í rekstri fyrirtækisins!

Fáanlegir:

Bensín

Dísel

Metan

Bílabúð Benna býður fyrirtækjum sem hafa hug á að yngja upp og hagræða í bílaflota sínum, breiða línu af Chevrolet, til rekstrarleigu. Um er að ræða rekstrarleigu á Chevrolet bílum í 12-24 eða 36 mánuði.

- Minni fjármagnsbinding fyrir fyrirtæki
- Engin endursöluáhætta
- Þjónustueftirlit og smurþjónusta innifalin
- Leigugreiðslur að fullu gjaldfærðar í bókhaldi
- Bifreiðar hvorki eignfærðar né afskrifaðar
- Bifreiðar fáanlegar vsk. breyttar

Hafðu samband við ráðgjafa okkar í síma 590 2000

Opið alla virka daga frá 10 - 18
Bílabúð Benna - Tangarhöfða 8-12
Reykjavík - sími 590 2000
www.benni.is

**Bílabúð
Benna**
Sérfræðingar í bílum

GREIÐSLUSTÖÐVUN American Airlines verður á næstunni endurskipulagt til að lækka skuldir og launakostnað.

FRÉTTABLAÐID/AP

Skuldir American Airlines nema 30 milljörðum dollara Síðasta stóra flug- félagið fer í þrot

Móðurfélag American Airlines, þriðja stærsta flugfélags Bandaríkjanna, sótti um greiðslustöðvun í gær, en félagið er hið síðasta af stóru flugfélögum þar í landi sem fer í gegnum gjaldþrotaferli.

Skuldir félagsins nema nú tæpum 30 milljörðum Bandaríkjadala en eignirnar eru um fimm milljörðum minni.

Stærri félögin, Delta og United urðu gjaldþrota og endurskipulögðu rekstur sinn í kjölfar hryðjuverkaárásanna hinn 11. september, en American hefur glímt við háan launakostnað til viðbótar við mikla hækkun á eldsneytisverði.

Samkvæmt fréttum var launakostnaður American 600 milljónum dala hærri á ári en hjá keppinautum, og bensín á þotur hefur hækkað í verði um 60% síðustu fimm ár.

Móðurfélagið, AMR, tapaði 162 milljónum dala á þriðja ársfjórðungi eins og hefur verið raunin hjá félaginu í 14 af síðustu 16 ársfjórðungum. Á meðan hafa keppinautarnir skilað hagnaði.

Ekki var gert ráð fyrir að miklar tafir yrðu á flugi American, en 240.000 manns fljúga með félaginu dag hvern.

- þj

Svar velferðarráðherra við fyrirspurn þingmanns:

Íbúðalánasjóður hefur tekið yfir 2.038 íbúðir

Íbúðalánasjóður hefur tekið yfir alls 2.038 íbúðir frá árinu 2006. Á árunum 2010 og 2011 hefur sjóðurinn tekið yfir 1.436 íbúðir. Þetta kom fram í svari Guðbjarts Hannessonar velferðarráðherra við fyrirspurn Sigmundar Ernís Rúnarssonar á þingi.

Heildarverðmæti eigna sem Íbúðalánasjóður hefur yfirtekið er rúmur 21 milljarður króna sé miðað við fasteignamat 2011. Bókfært virði þeirra að teknu til-liti til ástands er hins vegar um 19,2 milljarðar.

Af þessum eignum sjóðsins eru 207 á byggingar- og framkvæmdastigi og eru flestar þeirra fókheldar. Þá þurfa um 510 eignir á umtalsverðu viðhaldi að halda og eru ekki í leiguhæfu ástandi.

Íbúðalánasjóður hóf að leigja út íbúðir í mars 2009, en þá voru 34 íbúðir í útleigu. Við síðustu mánaðamót voru hins vegar 615 eignir í útleigu hjá sjóðnum. Þá hefur sjóðurinn selt 553 íbúðir frá árinu 2006, þar af 245 á árunum 2010 og 2011.

- mþl

Nefnd sem ákvarðar greiðslu með SpKef skipuð:

Ragnar Hall leiðir SpKef-úrskurðarnefnd

Landsbankinn og íslenska ríkið hafa tilnefnt þrjá aðila til að sitja í úrskurðarnefnd um fjárhagslegt uppgjör milli þeirra vegna yfirtöku Landsbankans á SpKef. Fréttablaðið greindi nýverið frá því að uppgjórið yrði á bilinu 11,1 til 30 milljarðar króna. Ragnar H. Hall hæstaréttarlögmaður var valinn af báðum málsaðilum til að vera formaður nefndarinnar. Auk þess tilnefndi Landsbankinn Sigríði Guðmundsdóttur endurskoðanda og íslenska ríkið Garðar Jón Bjarnason endurskoðanda til að sitja í nefndinni.

Í samningi Landsbankans og íslenska ríkisins um yfirtöku á eignum SpKef, sem skrifað var undir 5. mars 2011, segir að „úrskurður verði kveðinn upp eigi síðar en sex vikum eftir að frestur aðila til að leggja fram gögn og rökstuðningur til úrskurðarnefndarinnar rennur út“. Að sögn Ragnars H. Hall er

FORMAÐUR Hæstaréttarlögmaðurinn Ragnar H. Hall hefur verið tilnefndur af báðum málsaðilum til að sitja í nefndinni.

málsmeðferðin þó ekki enn hafin og því liggur ekki fyrir hvenær von er á niðurstöðu í málinu.

Beosound 8

Beosound 3

DRAUMAR RÆTAST...

Hvort sem þú ert að leita að hljómflutningstæki, sjónvarpi eða síma, þá erum við með lausnina fyrir þig. Komdu til okkar og láttu drauminn rætast.

Beosound 3

Beosound 3 er ferðaútlarp og stafrænn tónlistarspilari. Hleðslurafhlaða Beosound 3 endist í allt að 10 tíma, sem gerir þér kleift að spila tónlistina þína hvar og hvenær sem er. Verð 145.500 kr.

Beosound 8

Beosound 8 er hljómflutningstæki fyrir Iphone, Ipod eða Ipad tækið þitt. Einnig er hægt að nota Beosound 8 sem hátalara fyrir tölvuna þína. Kristaltær hljómur og tímalaus hönnun. Veggfesting og fjarstýring fylgir. Verð 195.000 kr.

A8 Heyrnatól

A8 Heyrnatólin eru hönnuð til að passa á þig, um leið flytja þau þér tært og ómengað hljóð. Komdu við í verslun okkar og uppfærðu ipod spilarann þinn með A8 heyrnatólunum, þú sérð ekki eftir því. Verð 24.500 kr. Fæst í fjölbreyttum litum.

A8 Heyrnatól

BANG & OLUFSEN

Síðumúla 21, Reykjavík

Sími 581 1100, reykjavik@beostores.com

www.bang-olufsen.is

Opnunartími verslunar 10:00 - 18:00 alla virka daga • 11:00 - 14:00 laugardaga

BANKAHÓLFID

Þórður Snær Júlíusson

Að gefa til að græða peninga

Íslenskur hlutabréfamarkaður er að skriða aftur af stað. Afar nauðsynlegt er að vel takist til við skráningu fyrir-tækja á hann og að ferlið verði ekki gert tortryggilegt. Mikil áhersla hefur verið lögð á að hlutir séu verðlagðir lágt til að skapa virkan eftirmarkað. Á mannamáli þýðir það að mjög raunhæfur möguleiki á hækkun þarf að vera til staðar í kjölfar skráningar. Það virðist vera að það muni ganga eftir.

Framtakssjóður Íslands (FSÍ) fékk að kaupa í Icelandair um mitt ár í fyrra á genginu 2,5 fyrir þrjá milljarða króna. Hann nýtti líka forkaupsrétt sinn til að kaupa enn meira í hlutafjáraukningu í félaginu í desember 2010. Alls keypti sjóðurinn tæplega 29% hlut á um 3,6 milljarða króna. Hann seldi síðan 10% hlut fyrir skemmstu á 5,4 krónur á hlut. Fyrir hlutinn fékk sjóðurinn 2,7 milljarða króna. Virði þeirra 19% sem FSÍ á eftir er um 5,2 milljarðar króna miðað við söluverðið og hefur aukist um 120% á innan við ári. Sem er, vægast sagt, góð ávöxtun.

Á mánudag munu Hagar verða skráðir á markað. Um verður að ræða fyrstu nýskráningu eftir bankahrun. Útboðsgengið verður 11-13,5 krónur á hlut.

Hagaútboðið verður tvískipt, annars vegar verður svokölluð tilboðsbók (e. book-building) þar sem stærri fjárfestar fá að skrá sig fyrir hlutum, og hins vegar mun almenningi verða kleift að skrá sig fyrir hlutum með netáskrift. Óskað verður eftir tilboðum á ákveðnu verðbili og endanlegt útboðsgengi mun ráðast af eftirspurninni.

Áður hafði hópur fjárfesta, kenndur við Búvelli, fengið að kaupa 34% hlut í Högum á genginu 10. Sami hópur fékk að bæta við sig 10% í viðbót á genginu 11. Samtals hefur Búvallarhópurinn því greitt 5,4 milljarða króna fyrir 44% hlut í Högum. Samkvæmt útboðs-genginu er virði þessa hlutar þegar orðinn 5,9-7,2 milljarðar króna. Búvallarhópurinn er búinn að græða 500-1.800 milljónir króna fyrir skráningu.

Þá fengu stjórnendur Haga gefins 1,4% hlut í félaginu miðað við gengið 10. Hluti þeirra hafði áður selt bréf í Högum til félagsins sjálfs með hundruð milljóna króna hagnaði. Stjórnendurnir eru skuldbundnir til að eiga hlutina fram á mitt næsta ár. Þegar sá binditími er liðinn mega þeir selja hlutinn.

Í ljósi þess að fjárfestingarmögu-leikar á Íslandi hafa nánast verið engir í rúm þrjú ár, og landið er bókstaflega að springa úr fjár-ferstingarþrýstingi, þá er nokkuð ljóst að verðið mun hækka. Við slíkar aðstæður verður að gæta jafnræðis. Það á ekki að velja úr aðila út sem fá tækifæri til að kaupa á undan hinum. Og græða meira. Það virðist þó vera að gerast.

SLOWFASHION2011

ELLA

BY ELINROS LINDAL

ILMVATN - ILMKERTI - HEIMILISILMUR

Ilmlínan frá ELLU eru þróuð á Íslandi og blönduð í Grasse, Frakklandi.
VERIÐ VELKOMIN Í NÝJA VERSLUN AÐ INGÓLFSSTRÆTI 5, 101 REYKJAVÍK
WWW.ELLABYEL.COM

ÍSLENSK HÖNNUN

ALLT KLÁRT

SHARP SJÓDVÉL
ER_A220

15/30 vöruflokkar
Allt að 500 PLU númer
Sjálfvirk dagsetning og tími
Hitaprentun
Íslenskur strimill
Rafrænn innri strimill
Sérstaklega fyrirferðalítill skúffa

Kr. 39.900,-

SHARP SJÓDVÉL
XE_A113B

32 vöruflokkar
Allt að 200 PLU númer
Sjálfvirk dagsetning og tími
Hitaprentun
Íslenskur strimill
Rafrænn innri strimill
Mjög auðveld í forritun

Kr. 54.900,-

SHARP SJÓDVÉL
XE_A213

Allt að 99 vöruflokkar
Allt að 1200 PLU númer
Sjálfvirk dagsetning og tími
Hitaprentun
Íslenskur strimill
Rafrænn innri strimill
Mjög auðveld í forritun

Kr. 79.900,-

ORMSSON

LÁGMÚLA 8 · SÍMI 530 2800
www.ormsson.is

SHARP
EÐALVÉL